

Ieteikumi augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudīšanai

I Vispārīgie jautājumi

1. Ieteikumi sagatavoti saskaņā ar šādiem normatīvajiem aktiem:
  - 1.1. Augu aizsardzības likumu;
  - 1.2. Ministru kabineta 2012.gada 10.jūlija noteikumiem Nr.491 „Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām” (turpmāk – noteikumi Nr.491).
2. Ieteikumi attiecas uz personām, kas saskaņā ar noteikumiem Nr.491 veic darbības ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām.

II Sagatavošanās pārbaudei

3. Piesakoties pārbaudei (rakstiski, elektroniski vai pa telefonu), iekārtas valdītājs, pārbaudes veicējam sniedz informāciju par iekārtu, tās ražotāju, identifikācijas Nr., darba platumu, modeli, izgatavošanas gadu, darba šķidruma tvertnes tilpumu, iekārtas tipu.
4. Pēc iekārtas valdītāja pieteikuma saņemšanas, pārbaudes veicējs ar iekārtas valdītāju vienojas par pārbaudes datumu, laiku un vietu.
5. Pēc iekārtas valdītāja lūguma, pārbaudes veicējs nodrošina pārbaudes veikšanu tā, lai iekārtas valdītājam iekārta nav jāpārvieta tālāk par 15 kilometriem līdz pārbaudes vietai, kā arī pārbaudes veicējs nodrošina, lai pārbaude tiktu veikta ne tuvāk par 50 metriem no ūdenstilpēm.
6. Iekārtas valdītājam, pirms pārbaudes veikšanas, iekārta jāpagatavo pārbaudei:
  - 6.1. jānomazgā un jāizskalo pati iekārta un visi ūdeni filtrējošie elementi (spiedvada filtrs, sekciju filtri un sprauslu filtri);
  - 6.2. iekārtas tvertne jāpiepilda ar tīru ūdeni:
    - 6.2.1. līdz pusei, ja iekārtas tilpums ir mazāks par 300 litriem;
    - 6.2.2. vismaz ar 300 litriem – pārējās iekārtas;
    - 6.2.3. ja iekārta aprīkota ar vairāk, kā vienu sprauslu komplektu, ūdens daudzums nepieciešams lielāks.
  - 6.3. iekārta jāpievieno traktoram (izņemot pašgājējsmidzinātājus).
7. Ja iekārta, pirms pārbaudes uzsākšanas, nebūs sagatavota pārbaudei, kā tas ir minēts instrukcijas 6.punktā, pārbaudes veicējs būs tiesīgs pārbaudi atteikt un vienoties ar iekārtas valdītāju par nākamās pārbaudes laiku.

III Iekārtas pārbaudes gaita

8. Pārbaudes laikā tiek aizpildīts lauka kultūrām vai koku un krūmu apsmidzināšanai paredzēto Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudes ziņojums (turpmāk – pārbaudes ziņojums), (noteikumu Nr.491 4. vai 5.pielikums).

9. Pārbaudes ziņojums tiek sastādīts divos eksemplāros, no kuriem viens glabājas pie pārbaudes veicēja, bet otrs – pie iekārtas valdītāja.

10. Veicot pārbaudi, tiek novērtēta iekārtas normatīvo aktu prasību ievērošana un izdarītas atzīmes par to pārbaudes ziņojuma paredzētajās vietās:

10.1. ja iekārta atbilst normatīvā akta prasībai;

10.2. ja iekārta normatīvā akta prasībai neatbilst;

10.3. ja normatīvā akta prasība konkrētai iekārtai nav pārbaudāma (piemēram, ja kādu no pārbaudāmajām lietām ražotājs nav paredzējis iekārtai).

11. Vispirms tiek aizpildīta vispārīgā informācija par:

11.1. pārbaudes veicēju;

11.2. iekārtas valdītāju;

11.3. iekārtas īpašnieka adresi;

11.4. pārbaudes veikšanas datumu un vietas adresi;

11.5. pašu iekārtu, tās:

11.5.1. ražotāju;

11.5.2. identifikācijas numuru;

11.5.3. darba platumu (metros);

11.5.4. modeli;

11.5.5. izgatavošanas gadu;

11.5.6. darba šķidruma tvertnes tilpumu (litros).

11.6. iekārtas tipu: uzkarināms, piekabināms vai pašgājējs;

11.7. iekārtas sagatavotību pārbaudei, vai:

11.7.1. iekārta ir nomazgāta;

11.7.2. iekārta un visi filtrējošie elementi izskaloti;

11.7.3. darba šķidruma tvertne ir piepildīta ar tīru ūdeni;

11.7.4. iekārta ir pievienota traktoram (izņemot pašgājējus);

11.7.5. iekārta ir sagatavota pārbaudei.

12. Pārbaudot iekārtu, sākumā veic neiedarbinātas iekārtas vizuālo pārbaudi, kuras gaitā apskata:

12.1. kardānpārvalu – vai tam ir atbilstošs aizsargs, kurš nav bojāts un ir nostiprināts aizsargāts pret rotēšanu (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

12.2. sūkni – vai sūkņa korpusā nav plaisu, kā rezultātā varētu būt redzamas šķidruma noplūdes, un pārbauda vai gaisa vāceles korpusu un ventilis nav bojāti (ja ražotājs to ir paredzējis atbilstošajai iekārtai). Apskatās, vai sūknis ir pienācīgi nostiprināts pie iekārtas korpusa un skrūves vibrācijas rezultātā nav atskrūvējušās vaļā;

12.3. darba šķidruma tvertni, vai:

12.3.1. tā nav mehāniski bojāta un nekur nav redzama šķidruma noplūde;

12.3.2. līmeņa indikators funkcionē (ja ražotājs paredzējis attiecīgajai iekārtai);

12.3.3. uzpildīšanas lūkam ir siets un gumijas blīvgredzeni, tie nav bojāti;

12.3.4. maisītāja sprauslas nav vērstas uz sūcvada atveri;

12.3.5. atplūdes cauruļu gali sniedzas līdz tās apakšai;

12.3.6. tās iztukšošanas krāns funkcionē (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

12.4. vai iekārta ir aprīkota ar tīrā ūdens tvertni roku un sejas mazgāšanai (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

12.5. augu aizsardzības līdzekļu jaukšanas tvertni, vai tā nav bojāta un tai ir režģis (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

12.6. filtrus – vai visiem filtriem ir atbilstoši izmēri un to filtrējošie elementi nav bojāti;

12.7. mērīšanas un vadība ierīces – vai manometra korpusam ir ventilācija un manometra skala ir skaidri salasāma ar diapazonu 1 – 7 bar un/vai 0.1 – 0.7 Mpa (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

12.7. cauruļvadus un savienojumus – visu sekciju pievadu cauruļvadiem jābūt vienāda diametra un bez plaisām;

12.8. stieni, vai:

12.8.1. tas ir aprīkots ar atbalstiem aizsardzībai pret atsišanos pret lauka virsmu (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

12.8.1. tam nav brīvkustības horizontālā plaknē (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

12.8.3. augstuma regulēšanas ierīces funkcionē (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

12.8.4. vertikālo svārstību slāpēšanas ierīces (balansieri un atsperes) darbojas (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

12.8.5. transportēšanas stāvoklī stieņi ir salokāmi un fiksējami;

12.9. sprauslas un to korpusus – sprauslām jābūt vienāda izmēra un tipa, kā arī, ja ir uzstādītas plakanstrūklas sprauslas, tad tām jābūt uzstādītām vienādā leņķī uz vienu pusi (5 – 10°) attiecībā pret stieni.

13. Iedarbinātas iekārtas vizuālo pārbaudi veic pie 7 bar darba spiediena (vai ar maksimālo spiedienu, ja sūkņi nespēj nodrošināt 7 bar lielu spiedienu). Izņēmums ir pārbaudot sūkņi – pārbauda, vai tas nodrošina maisīšanas funkciju pie 3 bar darba spiediena.

14. Iedarbinātai iekārtai pārbauda:

14.1. kardānpārvalda darbību – vai tas darbojas bez traucējumiem (darbojas bez papildus trokšņiem, nav manāma brīvkustība);

14.2. vai nav redzamas šķidruma noplūdes (pilēšanas) pie 7 bar spiediena no:

14.2.1. sūkņa;

14.2.2. gaisa vāceles (ja ražotājs to ir paredzējis atbilstošajai iekārtai);

14.2.3. mērīšanas un vadības ierīcēm;

14.2.4. cauruļvadiem un savienojumiem;

14.2.5. sprauslu korpusiem.

14.3. spiediena vienmērību sistēmā, vai nav novērojamas spiediena izmaiņas pie nemainīgiem (vienmērīgiem) motora apgriezieniem;

14.4. vai vadības ierīces smidzināšanas laikā ir sasniedzamas un darbināmas (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

14.5. iespēju ieslēgt un izslēgt darba šķidruma padevi vienlaikus uz visām sekcijām, kā arī iespēju padot darba šķidrumu uz katru sekciju atsevišķi (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

14.6. darba spiediena regulēšanas, šķidruma plūsmu pārslēgšanas un sekciju spiediena vienmērīguma regulēšanas krānu funkcionalitāti;

14.7. manometru, lai tā reāli izmērītā kļūda nebūtu lielāka par +/- 0.25 bar vai 0.025 Mpa;

14.8. filtrus – to korpusiem jābūt hermētiskiem un bez bojājumiem;

14.9. vai augu aizsardzības līdzekļu jaukšanas tvertnes jaucējs funkcionē (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);

14.10. vai cauruļvadi darba stāvoklī nenokarājas smidzināšanas zonā (cauruļvadu nokarāšanās smidzināšanas zonā var pasliktināt smidzinājuma kvalitāti un veicināt augsnes piesārņošanu);

- 14.11. piespiedu gaisa plūsmas sistēmu, vai nav noplūdes un tās elementi nav bojāti (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);
- 14.12. ventilatoru, (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai) vai:
- 14.12.1. tas funkcionē un ir iespējams atslēgt atsevišķi no citām iekārtas ierīcēm;
  - 14.12.2. tā ražīgums nodrošina sistēmas funkcionēšanu.
- 14.13. gaisa plūsmas novirzīšanas (uz priekšu un atpakaļ) sistēmas (vadplāksņu) funkcionalitāti (ja ražotājs paredzējis atbilstošajai iekārtai);
- 14.14. sprauslu:
- 14.14.1. izsmidzinājumu, vai tas ir vienmērīgs un nav vērojama pilēšana vai strūkļas veidošanās;
  - 14.14.2. caurplūdes atbilstību normai – dažu sprauslu (kurām ir vislielākās atšķirības) un visu sprauslu vidējo caurplūdi.

IV Funkcionālais tests (pārbaude ar mērinstrumentiem)

15. Funkcionālā testa ietvaros tiek veikta iekārtas manometra (vai manometru, ja iekārtai tie ir vairāki) un sprauslu pārbaude.

16. Manometra pārbaudē tiek noteikts, vai uz iekārtas uzmontētā manometra spiediena rādījumi ir salasāmi un iekļaujas noteiktajās robežās, pretējā gadījumā pārbaudes ziņojumā jāatzīmē, ka šī prasība neattiecas vai ja iespējams, tas ir jānomaina.

17. Sprauslu caurplūdi mēra pie 2 bar darba spiediena un mērījumus veic no stieņa kreisās puses uz labo. Jāpārbauda ir visas uz iekārtas uzmontētās sprauslas.

18. Tiek noteikta gan atsevišķi katras sprauslas caurplūde, gan aprēķināta visu sprauslu vidējā caurplūde.

19. Šie rādītāji tiek salīdzināti ar pārbaudes ziņojumā dotajām sprauslu standartcaurplūdēm un to pieļaujamajām novirzēm pēc ISO standarta, un noteiktie rezultāti atzīmēti pārbaudes ziņojumā:

19.1. vidējā sprauslu caurplūde:

- 19.1.1. iekļaujas +/- 5% robežās;
- 19.1.2. neiekļaujas +/- 5% robežās.

19.2. dažu sprauslu caurplūde:

- 19.2.1. iekļaujas +/- 15% robežās;
- 19.2.2. neiekļaujas +/- 15% robežās.

20. Ja vidējā sprauslu caurplūde neiekļaujas noteiktajās robežās, visas sprauslas jābrāķē. Ja dažu sprauslu caurplūde neiekļaujas noteiktajās robežās, pārbaudes veicējs atzīmē, kuras sprauslas iekārtai ir jāmaina.

V Atzinums, uzlīmes izsniegšana un dokumentu glabāšana

22. Pārbaudes laikā konstatēto neatbilstību būtiskuma novērtēšanai izmanto noteikumu Nr.491 3.pielikuma veidlapu „Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas pārbaudes prasību novērtēšanas kritēriji” (turpmāk – 3.pielikums).

23. Ja pārbaudes laikā konstatē vismaz vienu būtisku vai sešus mazsvarīgus defektus saskaņā ar 3.pielikumā minētajiem kritērijiem, tad, ja tos nav iespējams novērst uz

vieta, pārbaudes veicējs un iekārtas valdītājs savstarpēji vienojas par atkārtotas pārbaudes veikšanas laiku. Pārbaudes veicējs tādā gadījumā mutiski izskaidro iekārtas valdītājam, kādi trūkumi iekārtai jānovērš.

24. Ja iekārta atbilst noteikumu Nr.491 prasībām, pārbaudes veicējs iekārtas tvertnes labajā pusē uzlīmē uzlīmi.

26. Uz pārbaudes ziņojuma abiem eksemplāriem parakstās gan pārbaudes veicējs, gan iekārtas valdītājs.

27. Dokumenti par iekārtas pārbaudi iekārtas valdītājam jāglabā līdz nākamajai pārbaudei.

28. Ja iekārtai nav identifikācijas numura, tad pārbaudes veicējs to piešķir pirmajā pārbaudes reizē.

*Augu aizsardzības departamenta
direktors V.Ezers
09.12.2014.*